

1964 L
MINISTERIE VOOR UNIEZAKEN EN OVERZEESE RIJKSDELEN

's-Gravenhage, 27 December 1950.

Bijl:1

Aan de Heer Voorzitter, leden en
deskundigen van de Nederlandse
Delegatie ter Nieuw-Guinea-Conferentie.

Hierbij moge ik U een exemplaar doen toekomen van een verklaring der Vereniging Nederland-Indonesië, gevestigd te Amsterdam, behelzende haar standpunt inzake het vraagstuk Nieuw-Guinea.

De verklaring werd door het Hoofdbestuur der Vereniging toegezonden aan:

Hare Majesteit, de Koningin der Nederlanden
Zijne Excellentie, de President der Republiek Indonesia
De Regeringen van Nederland en Indonesië
Het Hoge Commissariaat van Indonesië te 's-Gravenhage
Het Hoge Commissariaat van Nederland te Djakarta
De Delegaties ter Irian-conferentie
De Leden van het Nederlandse Parlement
De Leden van het Indonesische Parlement
De Politieke Partijen en de Vakverenigingen in Indonesië en Nederland,
terwijl van een en ander de pers op de hoogte werd gesteld.

(Mr. F. E. J. van der Valk)

S 8086/UOR

1964

HET STANDPUNT VAN "NEDERLAND-INDONESIE" INZAKE IRIAN.

de by minister 27-12-50

De Vereniging Nederland-Indonesië stelt zich volgens haar nieuwe beginselverklaring ten doel, bij te dragen tot samenwerking tussen Indonesiërs en Nederlanders, alsmede tussen Indonesia en Nederland op de grondslag van vrijheid, gelijkwaardigheid en vrijwilligheid en ter bevordering der menselijke waardigheid en welvaart.

De vereniging is van oordeel, dat deze samenwerking in zeer ernstig gevaar verkeert door de moeilijkheden, welke zijn gerezen met betrekking tot de overdracht der soevereiniteit over West Nieuw Guinea (West Irian).

Zij acht deswege het ogenblik gekomen, om de openbare aandacht te vragen voor haar standpunt inzake Irian.

Zij acht haar standpunt een doeltreffend voorstel voor een oplossing, die in en om Irian de menselijke waardigheid en welvaart vermag te bevorderen.

1. De stand van zaken:

Volgens artikel 2 van de Akte van overdracht der Soevereiniteit, gedagtekend 27 December 1949 moet binnen èèn jaar na deze datum door middel van onderhandelingen tussen Nederland en Indonesië beslist worden over de politieke status van Nieuw Guinea.

Bij de slotzittingen van de Ronde Tafel Conferentie in 1949, uit het in Augustus 1950 verschenen rapport van de Nieuw Guinea-commissie en vooral uit mededelingen, door hoge regeringspersonen van beide partijen in het openbaar gedaan in de loop van 1950, is herhaaldelijk gebleken, dat Indonesië de soevereiniteit over Irian opeist en dat de Nederlandse regering niet bereid is, het gezag over Nieuw Guinea aan Indonesië over te dragen.

Op 4 December 1950 begonnen de besprekingen tussen de beide delegaties op de basis van overzoenlijke standpunten. Indonesië verklaarde zich bereid tot samenwerking met Nederland in Irian op economisch, sociaal en cultureel terrein; omgekeerd verklaarde Nederland zich bereid tot dezelfde samenwerking met Indonesië, maar de fundamentele vraag van de soevereiniteit bleef onopgelost.

Op 16 December 1950 vertrok de leider van de Indonesische delegatie, Mr Moh. Roem, naar Indonesië, terwijl ook na zijn eventuele terugkomst nauwelijks enig uitzicht bestaat op verzoening der beide standpunten, daar het mandaat der Indonesische delegatie ongewijzigd blijft.

De Vereniging Nederland-Indonesië moet vaststellen, dat de betrekkingen tussen Nederland en Indonesië door deze gang van zaken in zeer ernstig gevaar verkeren.

Zij wenst zonder vooroordelen en/of sentiment onder deze, voor beide landen zo ernstige omstandigheden, haar standpunt te bepalen en openlijk mede te delen.

2. De Nederlandse argumenten.

a. Irian zou geologisch, biologisch en botanisch een gebied zijn met een eigen karakter.

Terecht heeft de Indonesische delegatie deze argumenten als vertroebelende en niets ter zake doende drogredenen afgewezen.

b. Irian zou anthropologisch en taalkundig een eigen gebied uitmaken, de generlei verwantschap vertoont met Indonesia.

Vooreerst bestaat ten aanzien van dit punt generlei wetenschappelijke zekerheid, maar zelfs al ware dit wèl zo, dan kan en mag dit argument niet dienen voor de bepaling van politieke beslissingen. Ras- en taal-

verschillen hebben in menig land het tot stand komen van een eenheidsstaat niet verhinderd. Nog in 1949 stelde Nederland zelf trouwens in het UNO-rapport 1949, II: "De inheemse volken kunnen naar hun rassen globaal worden onderscheiden in Maleiers in het Westen en Papua's in het Oosten. Aangezien deze rassen zich in belangrijke mate hebben vermengd, zijn zij niet door duidelijk vast te stellen grenzen gescheiden".

Bovendien zijn de Papuatalen zo verschillend en worden de meeste van hen door zo weinig personen gesproken en verstaan, dat geen van hen zich in feite leende of leent voor een algemene voertaal. Dientengevolge werd en wordt op de scholen algemeen de Bahasa Indonesia als voertaal onderwezen, ook omdat niet het Nederlands of enige andere taal, maar het Indonesisch (Maleis) de algemene verbindingstaal is in de gebieden, welke in aanraking zijn met de buitenwereld. Het Indonesisch is derhalve de taal, waardoor deze volken in de moderne wereld kunnen worden binnengeleid.

c. Cultureel zou Irian een van Indonesia afgescheiden gebied uitmaken.

Ten eerste geldt dit duidelijk niet van de Vogelkop.

Ten tweede is de bestaande oude cultuur der Irianse bevolking voor het grootste deel nog zo onbekend, dat elke desbetreffende vaststelling voorbarig is.

Ten derde zijn ook culturen en cultuurverschillen geen voor altijd vaststaande en bevroren gegevenheden, maar in voortdurende ontwikkeling.

Ten vierde zullen de talrijke oude culturen en cultuurtjes in Irian zich met noodzaak fundamenteel wijzigen door aanpassing aan modernere culturen, wanneer Irian eenmaal maatschappelijk zal worden ontsloten. Ten vijfde zijn cultuurverschillen geen gegrond motief tegen opname in een eenheidsstaat, wanneer vérgaande autonomie wordt verzekerd, zoals van de zijde van Indonesia is verzekerd.

d. Nederland beroept zich op dit alles, hoewel het tot voor zeer kort steeds Irian heeft voorgesteld en behandeld als deel van Nederlands-Indië.

Zulks wordt nog gesteld in het Nederlandse rapport aan de UNO, onder "non-self-governing territories", 1949 II: "Indonesia bestaat uit een reeks van groepen van eilanden, rondom de evenaar, die zich uitstrekken van het vasteland van Azië tot Australië. De belangrijkste groepen zijn de grote en kleine Soenda eilanden, de Molukken en Nieuw Guinea tot de 141^e lengtegraad", als geciteerd in het rapport van de Commissie Nieuw Guinea, 3de stuk, pagina 69. Het is dus niet Indonesia, dat thans Irian dwingt binnen haar staatkundig bestel, maar het is Nederland, dat sinds zeer kort in geforceerd tempo Irian tracht los te wrikken uit het bestel van Nederlands-Indië ten einde het niet te laten vallen binnen de vanzelfsprekende soevereiniteitsoverdracht aan Indonesia.

Nederland vergeet bovendien, dat alle tegen Indonesia gebruikte argumenten in feite in meer dan dubbele mate tegen Nederland zelf kunnen en zullen worden gebruikt.

Naar aardgeschiedenis, aardrijkskundige ligging, planten, dieren, rassen, talen en culturen heeft Irian met Nederland in het geheel niets te maken.

e. Nederland beroept zich voorts op zijn verantwoordelijkheid jegens land en volk van Irian. Het acht het zijn plicht, voortvloeiende uit artikel 73 van het Handvest der Verenigde Naties, om dit land te blijven besturen in het belang der bevolking, totdat deze te eniger tijd in staat zal zijn tot zelfbestuur.

Te dezen aanzien stelt de Nederlandse Irian-Commissie zelf, dat Irian

tot op heden weinig voordelen heeft geoogst van het feit, dat het administratief deel uitmaakte van Nederlands-Indië. Nederland heeft het te enen male verwaarloosd. Niet valt in te zien, met welke middelen Nederland thans aan deze verwaarlozing een einde zou kunnen maken.

Ten tweede verkeert van de bevolking van ruim een millioen zielen omstreeks drie vierde deel in het stenen tijdperk, en is practisch zonder enige aanraking gebleven met het Nederlandse bestuur.

Nederland miste de gelden en de belangstelling, om deze gebieden te ontsluiten. Nederland mist die gelden thans meer dan ooit.

De opvoeding van deze bevolking tot autonomie is een taak, waarvan het einde nog in geen tientallen jaren in zicht is. Deze taak, "de enig verantwoorde politiek ten aanzien van deze inheemse bevolking," is voor Nederland feitelijk onuitvoerbaar, hoe schoon deze doelstelling ook moge klinken. Bovendien is het aldus isoleren van de Irianse bevolking van de omwonende volken, menselijk en maatschappelijk ongewenst. Dit geldt te meer, nu in de loop der geschiedenis allerlei verbindingen met die volken zijn gegroeid.

f. De bevolking van Irian zou zich verzetten tegen een hernieuwde indeling bij Indonesia en zou uitdrukkelijk onder Nederlands bestuur willen blijven. Overdracht der soevereiniteit aan Indonesia zou tot ernstige onlusten aanleiding geven.

Ten eerste stelt Nederland zelf, dat driekwart der bevolking te dezen aanzien geen enkel standpunt inneemt, aangezien met haar geen enkele aanraking bestaat. Hoe dan ook wordt voorshands over deze bevolkingsmeerderheid beslist zonder dat zij kan worden gehoord.

Ten tweede stelt Nederland zelf, dat ook het onder bestuur gebrachte deel der bevolking het stadium van politieke mondigheid niet zonder meer heeft bereikt. Een groot deel kan evenmin oordelen over zijn politieke status. Het is derhalve ook onjuist, de mening van dit deel aan te voeren ten nadele van overdracht der soevereiniteit aan Indonesia.

Ten derde is zeer de vraag, of het kleinste deel, dat naar Nederland's standpunt tot politieke oordeelsvorming in staat is, tot deze oordeelsvorming komt in vrijheid en zelfstandigheid. Het vermoeden bestaat, dat deze groep zo zeer is beïnvloed door haar nederlandse leermeesters en leiders, dat zij te hunnen aanzien goeddeels nog in een toestand van psychische horigheid verkeert en zich niet werkelijk heeft vrijgemaakt tot een eigen volwaardige standpuntbepaling. Zij denkt, voelt en handelt niet als Papua, maar als Nederlander, hetgeen een ongezonde en onzakelijke grondslag is. Zij kan ook uit dien hoofde niet gelden als vertegenwoordigend voor de talloze Papua's, die hun stem ten deze niet hebben of kunnen doen gelden.

Ten vierde ligt het mede, ja voor een niet gering gedeelte, in de handen der Nederlanders zelf om te voorkomen, dat een nodeloos geprikkelde stemming tegen Indonesia ontstaat of blijft bestaan in de door hen feitelijk bestuurde gebieden, en valt de schuld voor het bestaan van een zodanige stemming wellicht voor een niet gering deel op haarzelf terug.

Ten vijfde is het "vertrouwen" dat bepaalde delen der inheemse bevolking stellen in Nederland, even misplaatst als haar wantrouwen tegen Indonesia, daar de werkelijkheid deze is, dat Nederland nimmer in staat zal zijn, dit vertrouwen waar te maken.

Vast staat immers, dat Irian weinig natuurlijke rijkdommen bevat; dat, als die er al zijn, de ontginning op ontelbare natuurlijke hinderpalen stuit, die deze ontginning ongekend kostbaar maken; dat meerdere honderden millioenen guldens per jaar voor voorlopig onafzienbare tijd in dit land moeten worden belegd, zonder enige kans op een voldoende

opbrengst. Irian zal dus voor lange tijd een grote verliespost voor Nederland blijven, want Nederland zal de volle last blijven dragen van de openlegging en ontwikkeling van land en volk. Waar Nederland zelf nauwelijks bij machte is, om zich economisch, sociaal- en cultureel staande te houden, is het zich beroepen op een heilige, culturele missie een werkelijkheid en met noodzaak onwaar en misleidend. De bevolking van Irian vaart op een verkeerd kompas, indien zij haar politieke keuze laat bepalen door deze beloften, welke Nederland niet kán nakomen.

g. Is het koloniale motief het door Nederland verzwegen maar eigenlijk bepalen hoofdmotief der Nederlanders?

Op grond van het bovenstaande is dit uitgesloten, voor zover koloniale begeerten zich gronden op economische belangen. Geen enkel economisch Nederlands belang wettigt de aanspraken van Nederland op Irian.

h. Is ten deze een prestige-kwestie in het geding? Zou met name Minister van Maarsseveen menen, dat hij niet kan terugkomen op zijn forse uitspraak, dat Nederland Nieuw-Guinea niet zal loslaten?

Men zou de Nederlandse regering, naar ons oordeel, onrecht doen door aan te nemen, dat zij bereid zou zijn, Nederland groot nadeel toe te brengen, terwille van een al te voorbarige mededeling.

i. Vreest de regering, dat een voorstel tot overdracht der soevereiniteit ook van Irian aan de Republiek Indonesia de vereiste 2/3 meerderheid in het Parlement niet zal halen? Ook dit is weinig aannemelijk.

In de laatste vijf jaren hebben wij het Parlement met gekwalificeerde meerderheden beslissingen zien nemen van aanzienlijk groter belang dan deze, terwijl het verzet tegen die beslissingen nog zeer kort tevoren onoverwinnelijk had geschieden. Niet is in te zien, dat een dergelijk motief bij de regering de doorslag zou geven.

Onze conclusie is daarom, dat nòch het prestige-argument, nòch het koloniale motief, nòch het argument van de culturele taak, nòch het ethnologische argument, nòch deze tezamen, in staat zijn, een aannemelijke verklaring te leveren voor de Nederlandse politiek ten aanzien van Nieuw Guinea.

3. De risico's.

Duidelijk is ons alleen, dat de Nederlandse regering met deze politiek geweldige risico's op zich neemt; in Nederland, in Irian, in Indonesië en in geheel Azië.

Door haar politiek riskeert de Nederlandse regering:

a. De levens van de in Indonesië wonende Nederlanders, doordat de Indonesische regering niet in staat zal zijn deze te beschermen tegen de reactie der bevolking, evenmin als enige andere regering daartoe in staat zou zijn ten aanzien van een bevolkingsgroep, waarmede men tot voor zeer kort in oorlog was.

b. De Nederlandse eigendommen in Indonesië, om dezelfde reden;

c. De huidige en toekomstige belangen van Nederland in Indonesië;

d. De annulering van de resultaten van de Ronde Tafel Conferentie;

e. De opzegging van de Unie tussen Nederland en Indonesië;

f. De boycot van Nederlandse belangen in geheel Azië, inclusief het verbod aan luchtvaart- en scheepvaartmaatschappijen om Aziatische lucht- en zeehavens aan te doen;

g. Enorme schade aan Nederlandse belangen in Nederland zelf, tengevolge van bovengenoemde risico's.

h. Politieke en militaire moeilijkheden in Irian, waarvan de bevolking aldaar slachtoffer zou worden.

Wij kunnen niet geloven, dat de Nederlandse regering nu nòg niet zou begrijpen, dat Indonesië in Azië ligt en meer dan ooit een actieve rol speelt in het Aziatisch bestel.

Wij kunnen evenmin aannemen, dat de Nederlandse regering al deze gevaren wil lopen ter wille van een voor haar onuitvoerbare culturele missie.

Tegen deze risico's is herhaaldelijk gewaarschuwd en ditmaal niet door een kleine groep principiële tegenstanders van koloniale overheersing alleen, maar ook en zeer ernstig en bij herhaling door een groep, die eertijds volledig gehoor placht te vinden bij de regering van Nederlands-Indië: de ondernemers, zowel in Indonesië als in Nederland. Het moet de aandacht trekken, dat ditmaal de regering doof blijft voor hun waarschuwend stem, die met verontwaardiging zich laat horen. Onze gevolgtrekking uit dit alles moet zijn, dat argumenten, waarop wel gezinspeeld is, maar die nooit in het volle licht traden, bij de regering zwaarder wegen dan de tot dusverre genoemde.

4. Het hoofd-argument.

Dit eigenlijke argument kan geen ander zijn dan de waarde, die Nieuw Guinea bezit voor de strategische plannen in en om de Pacific en dus voor de huidige wereldstrategie.

Hier ligt naar ons oordeel het eigenlijke argument van de Nederlandse politiek: Nieuw Guinea moet in handen blijven van een lid van het Atlantische Pact, zodat dit bijna lege land op elk moment kan worden ingeschakeld in de strategische posities rond de Pacific. Daarbij is een, voorlopig onbeantwoord gebleven vraag, welke mogendheid of mogendheden die strategische functie zal of zullen in werking stellen. Nederland mist daartoe in elk geval het vermogen.

De Vereniging Nederland-Indonesië heeft haar standpunt te bepalen met volledige inachtneming van dit argument.

Zij komt tot de volgende

5. Conclusies:

- a. De Vereniging Nederland-Indonesië stelt vast, dat het Nederlandse volk niet en het Nederlandse parlement slechts zeer ten dele, althans in het openbaar, in kennis is gesteld van de werkelijke achtergrond van de politiek der Nederlandse regering, ten aanzien van Nieuw Guinea.
- b. Zij stelt vast, dat deze politiek niet is ingegeven door onmiddellijke en klaarblijkelijke Nederlandse belangen, omdat Nederland wordt belast met onaanvaardbare risico's voor leven en bezittingen van Nederlanders hier en overzee en voor zakelijke Nederlandse belangen op elk gebied, voor welke keuze de rechtvaardiging slechts kan worden geput uit een gedragslijn in de wereldpolitiek, in de bepaling waarvan Nederland slechts ondergeschikte stem heeft en waarvan met goed recht mag en moet worden betwijfeld, dat zij ons land en volk duurzaam ten goede zullen komen.
- c. Zij stelt vast, dat bij het in werking stellen van de strategische functie van Nieuw Guinea voornamelijk niet-Nederlandse belanghebbenden in actie zullen treden, zodat het gezagdragende Nederland daar niet als zelfbepalende mogendheid zal optreden, om te zwijgen van het zelfbeschikkingsrecht van de inheemse bewoners van Irian!
- d. Zij stelt vast, dat met de politiek van de Nederlandse regering geen Indonesisch belang gediend is, daar de Indonesische regering reeds bij herhaling getoond heeft, er geen prijs op te stellen betrokken te worden in het huidige wereldconflict, en eenzijdig te worden ingeschakeld in wereldomvattende militaire plannen, welke thans in de maak zijn.
- e. Zij stelt vast, dat met deze politiek niet het belang van Irian gediend is en dat zij integendeel neerkomt op de volledige verloochening van de "heilige missie", welke van Nederlandse zijde naar voren is gebracht. De strategische functie van Irian is er een, die buiten de beoordeling valt van de Irianse bevolking en die voorbestemd is om van Irian een brandpunt te maken in een eventuele wereldstrijd.

6. Ons standpunt.

De Vereniging Nederland-Indonesië wijst deze politiek af. Zij kan de door de Nederlandse regering genoemde argumenten niet erkennen en de ongenoemde niet waarderen.

Haar standpunt is het volgende:

a. De soevereiniteit over West-Irian behoort, als deel van het voormalige Nederlands-Indië vóór 27 December 1950 te worden overgedragen aan de Republiek Indonesia. Daarmede is het conflict in beginsel geëindigd. Elke andere beslissing eindigt het geschil niet, maar houdt het slepend.

b. Evenmin als Nederland is Indonesië feitelijk bij machte om het land Irian uit eigen middelen maatschappelijk te ontsluiten. Aanemende, dat beide partijen wel beschikken over voldoende bekwame mensen voor een redelijk werkend bestuur, zij missen het kapitaal voor de algemene ontsluiting.

c. Sommige delen der Irianse bevolking zijn op dit ogenblik gekant tegen een zuiver Indonesisch bestuur.

d. Indonesia verzoeke een drietal landen, die om verschillende redenen van ligging en belangen het meest in aanmerking komen om voorschots leiding te geven bij de verdere ontplooiing van land en volk van West-Irian, om zich volgens de door Indonesia, in overeenstemming met de beginselen van het Handvest der Verenigde Naties te geven richtlijnen, tezamen met Indonesia te belasten met het bestuur over dit gebied, te weten:

India, als de meest onpartijdige mogendheid uit Azië;

Australië, als de na Indonesië meest nabijgelegen mogendheid; en

Nederland als de mogendheid, die in het land de meeste materiële en menselijke belangen heeft te beschermen.

Op deze wijze voorkomt men de, voor land en volk van Irian uitsluitend schadelijke inschakeling in het huidige wereldconflict, alsmede de kans op nodeloze botsingen tussen bepaalde groepen der Irianse bevolking met de soevereine Indonesische staat.

e. Indonesië wende zich tot de Verenigde Naties ter verkrijging van speciale steun voor Irian uit de voor onontwikkelde gebieden beschikbare fondsen, ter bevordering van de onder d genoemde activiteiten

f. West Irian krije binnen het Indonesisch staatsbestel een zodanige autonomie, dat het nimmer, althans tot nadere voorziening niet, zal kunnen worden gedwongen tot een meer intieme aansluiting bij de Republiek Indonesia dan het zal blijk geven, te wensen.

g. Open blijve de mogelijkheid, dat West-Irian zich, ná zijn ontsluiting, zal willen verenigen met andere volken uit het Nieuw-Guinees gebied tot een afzonderlijke staatkundige eenheid. Deze mogelijkheid is echter nog voor onafzienbare tijd niet actueel. Zij ligt bovendien niet met noodzaak in de lijn der ontwikkeling. Zij kan bovendien te gelegenertijd steeds worden verzocht met inachtneming van de beginselen van het Internationale Charter voor de rechten van de mens.

Door een zodanige overdracht van de soevereiniteit acht de Vereniging Nederland-Indonesië de belangen van Irian, Indonesië en Nederland het minst bedreigd, en hopelijk eenmaal het best gediend.

Namens de Algemene Ledenvergadering

Het Hoofdbestuur: A.P.J. van der Burg, voorzitter
J.F.H.A. de la Court
Mr. J.H. van Wijk
M. Stevens
E. Gobeë
B. Coster

J.E. Maatman
A.G. van der Spek
N. Wijnen
Dr. J.M.E.M.A.
Zonnenberg
J.W.E. Riemens
secretaris
Amsterdam, Raphaël-
straat 8'''

Amsterdam, 21 December 1950.